

Leonardai ir 25 gadi. Pagaidām nav precējusies, ir studente. Aizraujas arī ar mākslu un dažādiem rokdarbiem. Apņēmība, atklātība, drosme un kreativitāte ir raksturīgas viņas personības īpašības. Leonardai diagnosticēti šizoafektīvi traucējumi.

Leonardas stāsts

“Pašai man grūti izskaidrot, kā radušās veselības problēmas. Iespējams, tam par iemeslu bijis bērnībā pārdzīvotais, jo man nebija droša, mierīga bērnība – bija vecāku alkoholisms, visu laiku stress, jo vecāki dzeršanas dēļ bieži nebija mājās... Tas, protams, man sagrāva nervu sistēmu. Problēmas sākās ap gadiem 15 varbūt – tāda kā depresija, un progresēja ar katru gadu... Toreiz es nebiju tik izglītota, lai zinātu, ka tā ir slimība, jo apkārtējie cilvēki to sauca par rakstura vājumu. Tie standarta teksti – saņemies, savāc sevi rokās... Skolotāja arī uzskatīja par slinku, kaut gan vienkārši nebija spēka... Tas izpaužas kā šausmīgs smagums iekšā, tāds tukšums, bezjēdzības sajūta, ļoti sliktā pašsajūta, pilnīgs motivācijas trūkums, pastāvīga nomāktība, domas arī paliek negatīvas, vairāk sevi nosodošas. Tāda sajūta, ka es nekam nederu, nav jēgas dzīvot, ko es te daru, es nekad neko nerasniegšu... Cīņa kā ar vējdzirnavām... Tad sliktums it kā pāriet, bet sākās otra galējība – kad ir ļoti daudz enerģijas, nevajag ne miegu, ne gribas ēst, gribas visu ko darīt – “māksloju”, gleznoju... Šķiet, ka viss labi dzīvē, ka viss beidzot ir pārgājis. Bet... tā nav taisnība, jo agri vai vēlū tas kāpums pāriet, un atkal sākās viss no gala. Kā pa viņiem...

- Ko tad jūs darījāt, un darāt, lai sev palīdzētu?

Daudz ko lasu atīstībai, bet tomēr, kad ir slikti, nekas domu līmenī nevar palīdzēt līdz galam. Es pirms kādiem pieciem gadiem sāku meklēt psihiatrisko palīdzību. Tad laiku pa laikam tomēr atrada īstās zāles. Slimnīcā tas ir labāk, jo var novērot, kā cilvēks reaģē uz zālēm, un kaut ko pamainīt.

- Tad piecus gadus jūs mēģinājāt ārstēties ambulatori?

Jā, bet bieži bija tā - kad man atkal beidza iedarboties zāles, padevos un kādu laiku negāju pie ārsta. Jutos slikti. Ļoti ilgi nebija risinājuma, jo arī pareizo diagnozi man ilgi neuzstādīja, tāpēc ka uzskatīja – ka tā ir depresija vai bipolaritāte...

- Kā jūs nokļuvāt Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centra slimnīcā?

Man atkal bija tas pagrimums, šausmīgi depresīva epizode: es katru vakaru šausmīgi raudāju, līdz tam, ka man jau vilka krampji, man tirpa viss, es aizrijos ar savām siekalām līdz smakšanai... Man bija tik ļoti slikti, ka mans puisis izsauca ātro palīdzību. Viņš saprot mani, visas manas problēmas viņš zina un palīdz. Arī uz slimnīcu katru dienu pie manis nāca visu mēnesi.

- Jums ir gan kļuvis labāk, bet jāpiesargājas būs...

... bet tagad es vismaz zinu, kā to risināt. Un ja man paliks slūkti, tad es zinu, ka zāles var piemēklēt. Tiešām var. Ārsti slimnīcā bija ļoti, ļoti labi. Vieni no labākajiem ārstiem, ar kādiem es esamu saskārusies.

- **Vai jūs nejutaties vientuļa un pamesta savā situācijā?**

Agrāk bija tāda vientulības sajūta. Bija man attiecības, kur tiešām puisis mani nesaprata, sauca par traku un tamlūdzīgi, kād es vēl kādus medikamentus pārdozēju, sauca mani par "dārzeni"... bet tagad vairs tādu problēmu nav. Nu jau vairākus gadus man apkārt ir cilvēki, kas mani tiešām saprot un atbalsta.

- **Jūs tagad atkal varēsiet turpināt īstenot savus plānus.**

Protams, bet pie ārsta vajadzēs uzraudzīties, lai nenotiek atkal kāds pagrimums, lai nepasliktinās atkal mans stāvoklis. Bet es vēlos to darīt, jo man ir daudz plānu, kā darboties, gan mākslā, gan zinātnē. Man tikai pēdējos gados ir radusies iespēja darīt to, ko es gribu. Baigi grūti ir gājis visu šo laiku. Nav sanācis tā, ka es būtu jutusies brīva darīt tieši to, kas man patīk.

- **Jūs gribējāt tieši fiziku un astronomiju studēt?**

Jā, es sākumā interesējos par teoloģiju, jo mani interesē visādas eksistenciālas lietas. Iepazīnu dažādas reliģijas, kustības, kā cilvēki skaidro šo pasauli. Tagad vēlos savu lielo mērķi piepildīt - es nākotnē plānoju strādāt par astronomi. Man ir piedāvāts pētīt sastāvu vienai dubultzvaigznei, vadoties no elektromagnētiskā spektra. Tas iesākumam ir labs pētījums. Parati jau zinātnē pamana kaut ko dīvainu, kam nav skaidrojuma, piemēram, datos, un tad ir pamats nopietnākam pētījumam.

- **Vai šis ir jūsu lielākais sapnis?**

Jā, tas tiešām man jau no bērnības, no 13 gadiem gribas to sapni piepildīt. Man ir pašai sava Visuma uztvere. Bet man patīk visu ko jaunu izzināt, paplašināt redzesloku. Par to, kā strādā realitāte. Jo mani astronomija, astrofizika interesē arī tāpēc, ka gribas līdz kaut kādai Visuma robežai nonākt, jo... Visums var arī nebūt bezgalīgs... (pasmaida)

- **Un kas tad varētu būt aiz bezgalības? Sakā – Dievs...**

Tur nav nekas. (iesmejas) Cilvēks patiesībā nevar izprast „neko”, jo domā pēc analogiem, pēc salīdzināšanas. “Viss” un “nekas” – tam nav analoga, tāpēc cilvēks to īsti nevar novērtēt, kā ir. Es teiktu: ka pasaulei piemīt dievišķums kā īpašība. Es ticu tam, ka cilvēks pats var izveidot savu realitāti ar savām domām, virzīt savu personīgo Visumu uz to, kas viņš grib būt, kādā vidē viņš grib dzīvot.

- **Jūs esat cīnījusies ar savu nezināšanu, ejot cauri dažādai pieredzei. Ko jūs ieteiktu citiem – kam pievērst uzmanību, ko darīt, ko nedarīt?**

Pirmkārt, neklausīties tajos, kas tikai nosodoši muld. Neklausīties tajos, kas saka, ka nevajag dzert zāles, ka tas nepalīdz. Viņiem vienkārši nav informācijas. Tiešām

doties pie daktera, izrunāt visu, neko neslēpt, pastāstīt visu detaļās, neizlaist neko. Vēlams būtu kāda terapija un kāds, ar ko izrunāties, kas saprot, kam var uzticēties. Kaut kādu hobiju es arī ieteiktu. Un vienmēr paturēt apziņā, ka var palīdzēt, ka nevajag sevi mocīt, ka vajag ārstēties, ka var dzīvot un īstenot savus sapņus, sasniegt mērķus.

- **Jums slimnīcā ir tapuši jauki zīmējumi.**

Kad jūtu trauksmi, es zīmēju. Arī nonākot slimnīcā, es visu laiku zīmēju. Nebija nekā cita, - zīmēju uz kļades vāka. Arī šīs mazās mandalas ar sīkajām detaļām. Tās pati izdomāju un zīmēju. Ārste arī man ieteica, ka mandalas ļoti palīdz. Pat gatavas varētu dot cilvēkiem krāsot ārstēšanās laikā. Tas ļoti noder atkopšanās procesā. Tas palīdzēja arī man."



Leonardas zīmējums